ДЕТСКА ГРАДИНА „РАЙ”

гр. Любимец, общ. Любимец, обл. Хасково

ЗАПОВЕД № 144 /21.10.2026 г.

На основание чл.258, ал.1 и чл.259, ал.1 от ЗПУО и чл. 31, ал. 1, т.2, т.3 и т.6 от Наредба №15 от 2019г. за статута на професионалното развитие на учители, директори и други педагогически специалисти и във връзка с решение на Педагогически съвет от 21.10.2026 г.

УТВЪРЖДАВАМ:

План – механизъм за превенция на насилието и тормоза в

Детска градина „Рай” – гр. Любимец

Утвърдил:

В.И.Д. Директор:_____

/Димитрина Димитрова/

ДЕТСКА ГРАДИНА „РАЙ”- ГР.ЛЮБИМЕЦ

ул. „Васил Друмев “ №37 e-mail: cdg_rai@abv.bg **тел: 0889807766**

УТВЪРДИЛ:

ВИД Директор: Димитрина Димитрова

Заповед № ...144.../.....10. 2026 г.

ПЛАН ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА

I. АКТУАЛНОСТ НА ПРОБЛЕМА „ТОРМОЗ“

Настоящият План за превенция насилието и тормоза е резултат от нарастващата тревожна тенденция на прояви на насилие и тормоз и във връзка с необходимост от прилагането на цялостен подход за обединяване на усилията на учители, родители, деца и местните институции за превенция и противодействие на насилието и тормоза.

II. НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ. ВИДОВЕ. РАЗПОЗНАВАНЕ.

Насилието и тормозът в ДГ обхваща широк спектър от прояви. Това е явление със сериозни размери, което оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението, както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват или наблюдават.

1. Видове насилие.

Физическо насилие е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето.

Психическо насилие са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

2. Какво е тормоз?

Тормозът спада към насилието над дете и се третира с мерките на Закона за закрила на детето. Според чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето, всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

Тормозът между връстници се разглежда от много автори като групов феномен. Случаите на насилие се извършват в групова среда, в присъствието на други връстници и в отсъствието на възрастни.

3. Характеристика на тормоза:

- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете.
- Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот.
- Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

4. Основните групи тормоз са:

Физически тормоз – блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение.

Вербален тормоз – словесни изрази, които имат за цел да унижат и оскърбят детето на база раса, пол, религия, сексуалност, увреждане или друго, с което се подчертава различие от останалите. Включва подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди.

Психически тормоз – подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, следене.

Социален тормоз – избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на злобни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране;

Тормозът може да се случва както във физическата среда, така и във виртуалната среда (**кибертормоз**) – чрез интернет или мобилен телефон. Тук спада разпространяването на:

- обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронните средства за комуникация, в социалните мрежи;

- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават: снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видеозапис в интернет или по други канали без негово съгласие, кражба на самоличност, разпространение на слухове в социалните мрежи др.

5. Разпознаване на тормоза и насилието:

А/ Един от признаците, че дете може би е жертва на кибертормоз, е рязката смяна на настроението и поведението му при използване на интернет или при получаване на обаждане по мобилен телефон – например детето става мълчаливо и боязливо.

Б/ Разпознаването на физическото насилие включва следните физически и поведенчески показатели:

- различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;
- неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително едносрични отговори;
- безпокойство и крайности в поведението – от агресивност до пасивност;
- лоша представа за себе си – децата смятат, че са заслужили насилието;
- прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него;
- влошаване на здравословното състояние, което включва прилошавания, главоболие, отпадналост;

В/ Разпознаването на психическото насилие включва следните физически и поведенчески показатели:

- ✓ детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;
- ✓ агресивно поведение и/или поведение, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;
- ✓ внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето.

III. ЦЕЛ НА ПОЛИТИКА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА В ДГ

За постигане на целите на тази политика общността в ДГ гарантира, че децата са наясно, че всеки проблем, свързан с тормоз, ще бъде разгледан внимателно и ефективно.

Педагогическите специалисти на ДГ докладват на директора и родителите по отношение на техните опасения относно тормоза.

В детска градина „Рай“ се извършват дейности за: яснота, сближаване, добра организация, предотвратяване и реагиране на тормоза и подкрепа за всички.

Детска градина „Рай“ ще използва подходящ тон за предотвратяване и свеждане до минимум на агресивното поведение.

IV. РЕАЛИЗИРАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА НА РАВНИЩЕ ДГ И НА РАВНИЩЕ ГРУПА. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИ ПО ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ (РЕАКЦИЯ).

1. Същност

Тормозът и насилието в детска градина „Рай“ не се толерират. ДГ ще извършва дейности по ***превенция*** и ***интервенция (реакция)***, които се осъществяват на **равнище ДГ и на равнище група**; ще включва **родителите,** като неизменен участник в процеса на превенция и на интервенция; ще осигурява основните **ресурси** и ще работи съвместно с **институциите,** за да може ефективно да противодейства на насилието.

Основният **принцип** в детска градина „Рай“ е прилагането на цялостен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и насилието и създаване на по-сигурна и безопасна среда.

При прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя от цялата общност и се подкрепя от институциите, ще се постигне напредък в справянето с насилието.

Механизмът включва мерки и дейности за превенция и намеса (реакция), както и разписани отговорности за действие в ситуации на насилие или в риск от насилие.

Превенцията на тормоза и насилието включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и елиминиране на рисковите фактори, допринасящи за насилие.

Интервенциите включват действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на тормоз, като се отчитат

индивидуалните потребности на всяко дете, въвлечено пряко или косвено в ситуацията, и се прилага принципа на най-добрия интерес на детето.

Основна задача на детска градина „Рай“ е да се развива капацитета на педагогическите специалисти, децата и родителите да разпознават и реагират на различните форми на тормоз и насилие. При констатиране на такъв дефицит – да се планира обучение за допълнителна подкрепа на педагогическите специалисти за работа с деца с деструктивно поведение, проявяващи тормоз в ДГ. Да се търси сътрудничеството с други, външни за ДГ служби, организации или институции.

За да се набележат превантивни мерки в детската градина е важно педагогическите специалисти, родителите и децата да са информирани за проявите на насилие и тормоз, видовете поведение, които те включват, както и белезите, по които да бъдат разпознати, както и да се направи конкретна оценка на проявите и нивото на тормоз в ДГ.

Превантивните мерки включват всички възможни аспекти и форми на тормоза, фокусиране на вниманието върху участието на всички групи и планиране на ниво ДГ и на ниво група.

2. Разработване и въвеждане на система за предотвратяване и противодействие на тормоза и насилието в детска градина „Рай“.

Залегнали са **принципи и ценности** за не насилие, основаващи се на комуникация, мотивация, корекция и добра организация.

2.1. Дейности на равнище ДГ:

А/ Превенция на тормоза и насилието на ниво ДГ включва следните дейности:

- ***Оценка и анализ на проблема***

Оценката се извършва в началото и в края на учебната година. Оценката се организира от ръководството и психолога (ако такъв има назначен) на детската градина и за тази цел се използват инструменти като анкети с децата и учители, разговори с родителите, превантивни дейности с представители на институциите и др. Чрез оценката на проблема се дава отговор на въпросите: Осъзнава ли се проблемът и какво се знае за него? Кои видове и какви форми на тормоз и насилие има в ДГ? Колко често те се проявяват? Къде са местата, на които най-често се случват? Кои са участниците? Как се е реагирало до момента? Какво следва да се предприеме, за да бъде реакцията ефективна?

Резултатите от оценката и наличието на проблем се обсъждат на педагогически съвет с участието и на непедагогическия персонал, а в подходящ формат – и с родителите и децата.

Правилата и процедурите за недопускане на прояви на насилие и тормоз в детска градина „Рай“ е необходимо да се допълват и актуализират; да се изгради система за превенция в групата – децата да бъдат включени в подходящи образователни дейности, които да ги възпитават в уважение и толерантност към различията, да изграждат етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое – не и как да реагират на неприемливото поведение. Необходимо е възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията.

- Интервенцията на ниво ДГ включва водене на дневник и процедури за управление на информацията, иницииране на работа по случай и насочване на случай към други служби.

2.2. Дейности на равнище групи:

А/ Превенция на тормоза на равнище група включва обучителни дейности и работа с групата.

При работа на равнище група се прилагат всички форми на групова работа, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на всички ОН. Водеща роля в тях имат учителите.

Необходимо е да се извеждат теми от учебното съдържание, които може да се използват за работа и анализ по проблема насилие, свързани с правата на децата, ценностите, социалните роли, функционирането на групите и институциите и т.н.

Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие, като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др. Децата трябва да се стимулират първо сами да дават отговори на поставените въпроси, а след това да се предлагат официални дефиниции. Всяка първа дискусия трябва да започне с договаряне на правилата за работа, като например – всеки има право да каже какво мисли, всеки има право да бъде изслушан, мненията не се омаловажават и т.н.

Основните теми могат да бъдат:

- Какво представлява тормозът, разпознаваме ли го и как можем да докладваме за случаи на тормоз?

- Какви са преживяванията на извършителя, последователите, потърпевшия и наблюдателите?
- Как се чувстваме, когато видим прояви на тормоз и какво правим?
- Какво можем и искаме да направим?
- Кои са основните ценности, правила на поведение, които следва да приемем? Как можем да ги прилагаме?

Б/ Интервенцията на равнище група

При необходимост да се реализират съвместни действия между учител и психолог.

3. Включване на родители

Привличането на родителите е важна част от реализирането на програма и важно условие за нейната ефективност. Родителите се привличат като партньори в дейностите по превенция, както и в случаите на интервенция.

Родителското съдействие може да има различни измерения, като:

- родители – специалисти от областта на помагащите професии (психолози, социални работници, медиатори, лекари и др.) или други професии, които могат да бъдат полезни, включително журналисти, спортисти, драматурзи, композитори, музиканти, художници, режисьори и други, с чиято помощ могат да се реализират ценни съвети;
- родители, които могат да станат посредници между ДГ и родителите или други организации и институции;
- родители, които могат да осигуряват ресурси – услуги или финансови средства за изпълнение на дейности.

При включване на родителите се има предвид следното:

- във всички случаи е необходимо родителите да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от ДГ действия за разрешаване на ситуацията;
- родителите да не критикуват другото дете или групата деца, а да се опитат да погледнат на ситуацията през погледа на другата страна;
- родителите трябва да бъдат запознати, че критиките, обидите и неглижирането на другото дете или деца само ще задълбочат конфликта;

- разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, при наличие на партньорски взаимоотношения, като се предостави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки;
- от разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат;
- учителят може да насочи родителите за консултация с психолог или с други специалисти при необходимост.

4. Ресурсна обезпеченост

Ръководството на ДГ е необходимо да осигури:

- проучване на необходимостта от повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с тормоз и провеждане на обучения;
- изградени механизми за взаимодействие с различни институции;
- обучени специалисти за интервенция в ситуации на тормоз в ДГ;
- информация, материали по темата за насилието и тормоза в ДГ, информация за наличните ресурси в общността и др.

Настоящият план е приет с решение на Педагогическия съвет - Протокол № 2/21.10.2026г. и утвърден със заповед № ...../22.10.2026г.